FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

13.2.2025 FIVA/2025/197
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi arvopaperimarkkinalain 7 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä (HE 208/2024 vp). Finanssivalvonta kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa.

Uudella luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevalla lainsäädäntökokonaisuudella saatetaan voimaan luotonhallinnoijista ja luotonostajista annettu ns. NPL-direktiivi ((EU) 2021/2167). Uuden sääntelyn myötä myös Finanssivalvonnan valvontaan tulee uudentyyppisiä valvottavia. Luotonhallinnoijilla on jatkossa oltava Finanssivalvonnan myöntämä toimilupa. Tämän velvollisuuden lisäksi Finanssivalvonta valvoo luotonostajien ja -hallinnoijien menettelytapoja. Direktiivin ja siten myös uuden luotonostajista ja -hallinnoijista annettavan lain soveltamisala on hyvin rajattu sen koskiessa vain luottolaitosten järjestämättömien luottojen ostamista ja hallinnointia. Lisäksi sääntely on lähtökohtaisesti pakottavaa vain silloin kuin on kyse kuluttajaluottojen ostamisesta ja hallinnoinnista.

On syytä todeta, että kuluttajasuhteissa kuluttajansuojalaki (38/1978) soveltuu myös ostettuihin sekä ostajan puolesta hallinnoituihin luottoihin. Finanssivalvonta kiinnittää huomiota siihen, että luotonostajista ja -hallinnoijista annettavaksi ehdotetun lain 7 § sisältää osin päällekkäisen mutta tarkemman ilmoitusvelvollisuuden järjestämättömän luoton siirtämisestä suhteessa kuluttajansuojalain 7 luvun 25 §:n mukaiseen yleiseen velvollisuuteen ilmoittaa luoton siirtämisestä kuluttajalle. Koska siirtoilmoitusten tekemisen edellytykset, ajankohta ja sisältö poikkeavat toisistaan ja koska laki jättää avoimeksi siirtoilmoitusten tekijät, Finanssivalvonta korostaa toimijoiden vastuuta huolehtia siitä, että kuluttaja saa riittävät, ymmärrettävät ja keskenään ristiriidattomat tiedot luoton siirtämisestä kaikkina vaadittuina ajankohtina.

Lain voimaantulosta

Hallituksen esityksessä on lain voimaantuloa koskien todettu, että lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, ja että lakien toimeenpanoon liittyvien viranomaistehtävien hoito ei edellytä laajoja

tietojärjestelmämuutoksia tai muita toimenpiteitä, joita varten tarvittaisiin erityistä siirtymäaikaa (HE 208/2024, s. 60). Vaikutusarvioinnin yhteydessä todetaan, että uudet tehtävät tulisivat edellyttämään Finanssivalvonnalta panostusta arviolta noin yhden henkilötyövuoden verran (HE 208/2024, s. 27).

Finanssivalvonta ei jaa hallituksen esityksessä esitettyä käsitystä, että lakien toimeenpanoon liittyvien viranomaistehtävien hoito ei edellytä toimenpiteitä, joita varten tarvittaisiin erityistä siirtymäaikaa. Valmistautuminen uusien valvontatehtäviin vaatii Finanssivalvonnalta valvottaviin kohdistuvan tiedottamisen ja ohjeistuksen valmistelua, ml. mahdolliset hakemus- ja muutosilmoituslomakkeet, sekä rekisteritoiminnallisuuden perustamista verkkosivuluetteloineen. Voimaantulo ilman kunnollista toimilupahakijoiden ohjeistusta johtaisi myös toimijoiden näkökulmasta haastavaan tilanteeseen ja tehottomaan asioiden käsittelyyn, jos hakemuksia joudutaan laajasti täydentämään. Tämä voisi tarkoittaa käytännössä kaikkien laissa tarkoitettujen luotonhallinnointitoimintojen keskeyttämistä toimilupahakemuksen käsittelyn ajaksi. Kaikki tarvittavat tiedot sisältävän toimilupahakemuksen enimmäiskäsittelyaika on 135 päivää eli noin 4,5 kuukautta. Finanssivalvonta kiinnittää huomiota myös siihen, että luotonostajista ja -hallinnoijista annettavan lain 29 §:n mukaan Finanssivalvonnan on kiellettävä luotonhallinnointitoiminta, jota harjoitetaan ilman toimilupaa.

Rekrytointi em. valmistelu- ja aloitustoimenpiteiden edellyttämiin tehtäviin on alkanut, mutta valmistautuminen on toistaiseksi pitkälti hoidettava resursseilla, joita Finanssivalvonta samalla käyttää muuhun voimassa olevaan lakiin perustuvaan valvontatyöhön.

Finanssivalvonta tuo esiin, että esimerkiksi Finanssivalvonnan valvontaan siirtyneiden kuluttajaluotonantajien osalta (laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä 186/2023) laki on julkaistu 16.2.2023 ja tullut voimaan 1.7.2023. Kyse on ollut olemassa olevan sääntelykokonaisuuden muokkaamisesta ja uusia toimijoita ei ole tässä yhteydessä rekisteröity. Nyt kyseessä on kokonaan uusi toimijajoukko ja valvontatehtävät. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että uusia toimiluvallisia toimijoita voisi olla enimmillään 20 yritystä (s. 26).

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan näistä syistä olisi tärkeää, että NPL-kokonaisuuteen liittyvät lait tulisivat voimaan aikaisintaan 1.9.2025. Toimijoiden toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta olisi harkittava, että toimilupahakemuksia voitaisiin käsitellä jo ennen lain voimaantuloa, jolloin toimijoilla olisi mahdollista olla lain mukainen toimilupa luotonhallinnointiin heti lain voimaantullessa. Näin ollen Finanssivalvonta ehdottaa, että luotonostajista ja luotonhallinnoijista annettavan lain 33 §:n 1 momentin siirtymäsäännöstä korjattaisiin seuraavasti: ”*Laki tulee voimaan 1.9.2025*”. Lisäksi ko. pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti: ”*Ennen lain voimaantuloa Finanssivalvonta voi ottaa vastaan ja käsitellä 11 §:ssä tarkoitettuja toimilupahakemuksia 15.4.2025 alkaen. Ennen lain voimaantuloa jätettyyn hakemukseen sovelletaan mitä*

tässä laissa säädetään toimilupahakemuksesta ja -päätöksestä, kuitenkin niin, että ennen lain voimaantuloa myönnetty toimilupa tulee voimaan tämän lain voimaantulopäivänä.”

FINANSSIVALVONTA

Marko Myller
Osastopäällikkö

Virva Walo
Toimistopäällikkö